

cente illam resistantiam, ita pro illo non potest rogare quis, quia ad impetrandum hunc effectum, non quælibet oratio sufficit, sed quæ a sanctioribus viris fiat. Videatur de hac disputatione Ambrosius lib. iv de penitentia, cap. viii et ix.

XIII. Secunda pars conclusionis probatur, quia excommunicatio major privat communicatione in suffragiis spiritualibus, ut constat ex usu Ecclesiæ, et ex ipso jure in capite A nobis, et capite Sacris, de sententia excommunicationis, et in multis aliis textibus, qui habentur quæstione tertia et consequenter prohibetur illa oratio, quæ talia suffragia applicat excommunicato ut membro Ecclesiæ: in hoc enim differt communio sanctorum a communione ecclesiastica, quod communio sanctorum fundatur in charitate semper, nec pendet ex intentione applicantis, sed pertinet ad naturam, et consortium charitatis, et ad illam sequitur; communio vero ecclesiastica fundatur in applicatione Ecclesiæ applicantis merita sua de congruo, ut satisfactiones, vel sacrificia pro membris suis. Et ideo excommunicatio non privat communionem sanctorum, sed communionem ecclesiasticam, ut ait D. Thomas in iv, dist. xviii, quæst. ii, art. i, quæstiunc. i ad secundum. Ex quo fit, quod solum prohibetur illa oratio, quæ applicat talia suffragia, et hæc dicitur oratio publica, hoc est, quam facit aliquis ut minister publicus Ecclesiæ; per hanc enim solum applicantur suffragia Ecclesiæ: oratio autem privata, id est, quæ procedit ab illo non ut a ministro non est prohibita ab Ecclesia: et ideo licet hoc modo orare pro excommunicato. Quare in missa si quis non ut minister, sed intentione privata oret Deum pro excommunicato etiam non tolerato, non peccat: quod verum est, non solum

de illis partibus missæ, in quibus secreto oratur, ut in memento, nam etiam tunc sacerdos se habet, ut minister, sed etiam de aliis, quia tam in his, quam in illis potest habere intentionem privatæ personæ. Et oratio non dicitur publica, aut privata ex eo, quod submisit, aut clara voce fiat, sed ex ipsa intentione, licet magis a doctoribus explicetur id fieri in memento, de quo videatur Suarez cum Navarro tomo v, iii p. disp. ix, sect. v, num. vi.

XIV. Adhuc ait Torres artic. vii, disp. i, num. xiii, cum Navarro, non esse improbable, quod sacerdos pauper ad sui sustentationem poterit accipere stipendium ab excommunicato tolerato, et pro eo offerre missam, eo quod Concilium Constantiense in favorem fidelium concessit, ut possint communicare in spiritualibus cum quocumque excommunicato etiam publico, dummodo non sit nominatim excommunicatus, aut manifestus percursor clerici: tunc autem sacerdos in favorem suum communicat cum tali excommunicato offerendo pro illo missam, scilicet ut sustentetur.

XV. Sed mihi non videtur hoc satis tutum, quia Concilium solum concedit fidelibus, ut ipsi possint in divinis communicare cum excommunicatis, non autem ut ipsa divina, seu suffragia possint active communicare et applicare excommunicatis, quia expresse vult Concilium, ne ipsi excommunicati in aliquo releventur, aut eis illa constitutio suffragetur: ergo non vult, quod applicemus illis suffragia Ecclesiæ, quia hoc esset concedere favorem excommunicatis, sed ut nos in faciendis rebus divinis propter ipsorum communicationem non abstinemus, quod tamen negat respectu non toleratorum, alias propter sustentationem ministri possent toleratis præberi indulgentiæ, et sacra-

menta. Quapropter minister, aut quilibet fidelis poterit in favorem suum uti communicatione cum tali excommunicato, et in universum quæcumque prohibitio facta ipsis fidelibus, quantum ad consortium cum excommunicatis toleratis sublata est, et ideo possunt sepelire talem excommunicatum, quia prohibitio sepeliendi non fit ipsi mortuo, sed vivis; at vero dare excommunicato suffragia Ecclesiæ, aut indulgentias, aut suffragia missæ hoc Ecclesia non concessit, quia per excommunicationem manet subjectum incapax recipiendi ea suffragia, et consequenter frustra, et male applicabit ea sacerdos, etiam propter sui sustentationem, quia propter sustentationem ministri non redditur subjectum capax.

XVI. De præscitis, et reprobis dico quinto: Si alicui fieret infallibilis, et absoluta revelatio de reprobatione alicujus, non posset pro ejus salute orare oratione absoluta. Et idem dicendum est de quacumque re circa quam reveletur alicui absolutum, et efficax decretum Dei, tunc enim non licet oppositum petere oratione absoluta, et intendente consecutionem ejus. Dico si fiat absoluta revelatio, quia si alicui fieret revelatio quasi comminationis de sua condemnatione, adhuc posset sperare, et conari ad illam effugiendam. Fundamentum est, quia posita tali revelatione absoluta non potest apprehendi ut possibile contrarium ejus quod revelatur, quia certo constat de ejus impossibilitate: ergo neque potest desiderari ut obtinendum, atque adeo neque peti petitione absoluta, et intendente consecutionem; sed solum poterit quodam simplici affectu, vel conditionato desiderari, aut peti, eo modo, quo Christus Dominus petivit a Patre, ut si fieri posset transiret ab eo calix, quod non absoluta ora-

tione, sed conditionata dixit, neque explicando absolutam voluntatem suam, sed affectum inferiorem, ut exacte docuit D. Thomas, iii p. quæstione XXI, artic. iv ad primum: et hoc ipsum insinuat in hoc articulo septimo ad secundum dicens, quod quia non distinguimus reprobos a prædestinatis, ideo pro omnibus debemus orare, significans in hoc, quod si distingueremus, non deberemus pro omnibus orare. Et eadem ratione ille, cui fieret absoluta revelatio de sua reprobatione, non posset illam sperare, quia spes est de possibili existimato, et apprehenso ut possibile: facta autem tali revelatione non potest practice apprehendi ut possibile ad assequendum, et consequenter neque intendi ejus assecutio. Ex quo ulterius sequitur non posse nos orare, neque sperare salutem omnium hominum collective, quia certo nobis constat, totam collectionem hominum non esse salvandam.

XVII. Dices: Non tenemur conformare voluntatem nostram cum decreto, et voluntate Dei efficaci, sed cum voluntate antecedenti, ut supra diximus, et ex D. Thoma 1-2, quæstione XIX, artic. x constat non teneri nos semper conformare voluntatem nostram cum divina in voluto materiali: ergo possumus orare in tali casu pro reprobo, eo quod Deus voluntate antecedente non reprobatur illum, sed efficaci: secundo, quia si Deus revelaret alicui esse reprobandum propter peccatum desperationis, adhuc teneretur sperare, alias non peccaret desperando si non teneretur, et consequenter non reprobaretur. Et similiter, si revelaret esse reprobandum propter peccatum non orandi, et petendi suam salutem, tunc teneretur illam petere: ergo deficit doctrina data: denique, quia iste homo, cui nota est sua reprobatio, vel cui revelatur

certe peccatum futurum, sicut Christus Dominus dixit Petro, adhuc tenetur non peccare, alias si non teneretur, non peccaret, et consequenter neque damnaretur: ergo tenetur sperare, et a Deo orare auxilia supernaturalia, et gratiam, ut non peccet: ergo etiam ut salvetur, quia gratia et non peccare dicit ordinem intrinsicum ad assecutionem salutis.

XVIII. Respondetur nos non teneri conformare semper voluntatem nostram cum voluto materiali divinæ voluntati, hoc est cum materia voluta, si secundum se consideretur, ut non possumus velle mala, quæ Deus permittit; bene tamen sub illo modo, quo procedit aliquid a voluntate divina, ut supra etiam diximus; nec debemus regulari per voluntatem efficacem secundum quod est in re, et ignota nobis in particulari; bene tamen secundum voluntatem efficacem in particulari nobis revelata. Aliud est enim voluntas Dei efficax, prout est in re solum cognita a nobis in communi, et ignorata in particulari, sicut modo scimus in communi aliquos esse reprobatos efficaciter, nescimus tamen de isto, aut de illo in particulari, et ideo non possumus uti tali voluntate tamquam regula, cui in particulari conformetur. Aliud est voluntas efficax in particulari revelata nobis, cui necessario debemus conformari, non intendendo contrarium, quia redditur practice impossibile. Quia ergo modo non cognoscimus in particulari efficacia decreta Dei, cognoscimus autem in particulari voluntatem antecedentem, seu voluntatem signi, qua revelavit nobis velle omnes homines salvos fieri, ideo modo regulamur per hanc voluntatem, non per efficacem.

XIX. Ad secundum dicitur, quod desperatio sumitur tripliciter. Uno

modo pure negative pro sola non elicientia actus spei: alio modo privative pro omissione actus sperandi, quando quis debet: tertio modo positive contrarie pro actu desperationis. Et primo modo non est peccatum, sed secundo, et tertio. Si ergo fiat alicui revelatio, quod propter omissionem sperandi damnabitur, talis revelatio est implicatoria, quia posita illa revelatione, non remanet illa omissio privativa, et peccaminosa, si quidem tunc non potest sperare. Et ita non stat fieri revelationem absolute de condemnatione alicujus propter omissionem sperandi, sed tantum comminatorie. Si autem reveletur alicui, quod damnabitur propter desperationem positivam tertio modo acceptam, adhuc tenebitur non desperare; non tamen tenebitur sperare, nec poterit. Aliud enim est non sperare, aliud desperare; primum sine peccato fieri potest, sed non secundum, et in illo casu tollitur potestas sperandi propter impossibilitatem objecti, non tamen redditur licitum desperare, quia hoc est intrinsece malum; semper est enim injuriosum misericordiæ divinæ recedere ab illa, quasi non possit salvare, quod est ei diffidere. Et idem dicendum est de oratione, quod in casu posito esset implicatio revelare alicui reprobationem absolute propter solam omissionem orandi, et petendi salutem, quia facta tali revelatione, talis omissio non esset peccatum. Videatur Bagnez 2-2, quæst. xxii, art. i, dub. iii ad secundum; et magister Torres hic art. vii, disp. ii, num. xi.

XX. Ad tertium respondetur, quod ille, cui revelata est sua reprobatio, non potest illam sperare, potest tamen et tenetur vitare peccata, et sperare, ac petere auxilium ad illa vitanda, quia hoc remanet illi simpliciter possibile, licet autem gratia,

et vitatio peccati de se ordinentur ad gloriam, tamen quia respectu istius non sunt efficaciter ad gloriam consequendam ordinata, ideo non potest eam intendere ut assequendam, unde nec ipsa auxilia potest sperare per virtutem spei, quia non possunt ista media sperari tunc, ut intenduntur assecutionem beatitudinis, quod requiritur ad virtutem spei. Si autem alicui reveletur peccatum suum faciendum, absolute non potest sperare, aut petere auxilium Dei efficax ad evadendum illud, tenetur tamen ex auxilio sufficienti facere quod in se est ad vitandum peccatum, quia auxilium sufficiens datur ad posse; et ita si peccaverit, ex culpa sua peccat, quia habuit auxilium sufficiens, et consequenter potentiam ad vitandum; non tamen potest sperare ut de facto vitet. Et ita hic casus quasi implicationem, et perplexitatem moralem inducit. Petro autem non revelavit Christus absolute, quod eum negaret, sed ipse accepit Christi revelationem comminatorie, nec intellexit illam, ut absolutam ut expresse inquit S. Thomas in ii, quæst. i, dist. iv, art. ii ad primum.

XXI. De inimicis dico ultimo, licitum esse pro illis orare, et in communi, et in particulari, non tamen tenetur semper et in particulari orare pro inimicis. Prima pars patet Matthæi v: *Orate pro persequentibus vos*: secunda vero pars deducitur optime a D. Thoma hic ex ipso præcepto charitatis, et explicatur a Cajetano supra quæst. xxv, art. viii et ix. In summa tenetur homo de necessitate præcepti respectu inimicorum ad ista sex. Primo, non habere odium ad inimicum: secundo, non excludere eum a communibus beneficiis, et orationibus, ut si oremus pro aliqua communitate in qua habeo inimicos, non possumus illos excludere a tali oratione: tertio, ut positive,

et contrarie non excludam illos a particularibus orationibus, ut si petam aliquod bonum pro amico, non possum positive petere contrarium pro inimico; hoc enim proveniet ex malo affectu ad ipsum: quarto, tenemur habere præparationem animi ad incurrendum inimico in casu necessitatis: quinto, in ipso casu necessitatis tenemur ei succurrere, vel orando pro illo in particulari, si indigerit oratione, vel aliud beneficium ei præstando: sexto, ut si sequatur scandalum ex eo, quod particularia signa dilectionis non exhibeantur inimico, tenemur ea exhibere signa, aut in particulari ei loqui ad evitandum scandalum. Extra hos casus, et remoto odio, et scandalo, non tenetur aliquis loqui specialiter inimico, aut specialia signa dilectionis ei exhibere, vel in particulari pro eo orare, nec propterea est deneganda alicui absolutio, ut notavit Cajetanus citatus. Videri potest magister Torres hic, et Suarez libro primo de oratione, capite xvi.

ARTICULUS VII.

Utrum convenienter septem petitiones orationis Dominicæ assignentur?

I. Conclusio est affirmativa: quia vero non occurrit hic specialis difficultas circa textum S. Thomæ omissimus hunc articulum. Qui voluerit ejus materiam adlongam percipere, ex modernis legat magistrum Torres hic, et Suarez lib. iii de oratione, cap. viii; Azorium tom. i de institutionibus moralibus, lib. ix, cap. xxxvii. Ex antiquis plures citat Torres hic; inter alios videri poterunt Cyprianus in expositione orationis Dominicæ, et omnium pulcherrime S. Thomas opusculo septimo. De